

Aantal koeien: **130**Aantal hectaren: **82**Uitdaging: **zoveel mogelijk vers gras in de koe zien te krijgen**Hoe: **met Farmwalks, grashoogtemeter en feedwedge planmatiger beweiden**

Op www.veeteelt.nl zijn via meetgegevens met duiding, blog en film de bevindingen van Jolle de Haan gedurende het groeiseizoen te volgen.

Melkveehouder Jolle de Haan: 'We hebben in Nederland geen flauw idee wat beweiden is'

Grip op gras met feedwedge

Op de zware Groninger zeeklei probeert melkveehouder Jolle de Haan met Farmwalks, een grashoogtemeter en feedwedge meer grip te krijgen op grasaanbod, grasgroei en grasopname. Hij hoopt zo de beweidingsverliezen te minimaliseren.

tekst **Jelle Feenstra**

Hoe werkt de feedwedge?

De feedwedge in figuur 1, boven aan pagina 9, is voorjaar 2015 gemaakt op het melkveebedrijf van Jolle de Haan. Het plaatje toont de grasvoorraad per perceel. De uitslag is gerangschikt met het meeste gras links en het kortste gras helemaal rechts. Dit is ook de volgorde van

beweidings. De zwarte lijn geeft aan hoeveel gras er op basis van opname en groei per dag nodig is. Als de grasvoorraad groter is dan de behoefte, kan er een perceel tussenuit gehaald worden voor voederwinning. Deze kolom wordt dan uit de grafiek verwijderd en de andere kolom-

men schuiven naar links. Ideaal is als de grasvoorraad gelijk is aan de behoefte en de kolommen overal de zwarte lijn raken. Deze wedge laat zien dat er op termijn een tekort ontstaat. Mogelijke oplossing: de koeien in de percelen met veel gras een kleiner blok per dagdeel geven.

Het is al gauw een kilometer of vijf, de afstand die Jolle de Haan (39) eens per week aflegt. Dan loopt hij met de elektronische grashoogtemeter in een vaste route over 31 percelen met gras, die in totaal 82 hectare beslaan. 'Zo'n farmwalk houdt je wel fit, mijn ronderecord staat al een stuk scherper dan toen ik net begon', grapt de Groninger melkveehouder.

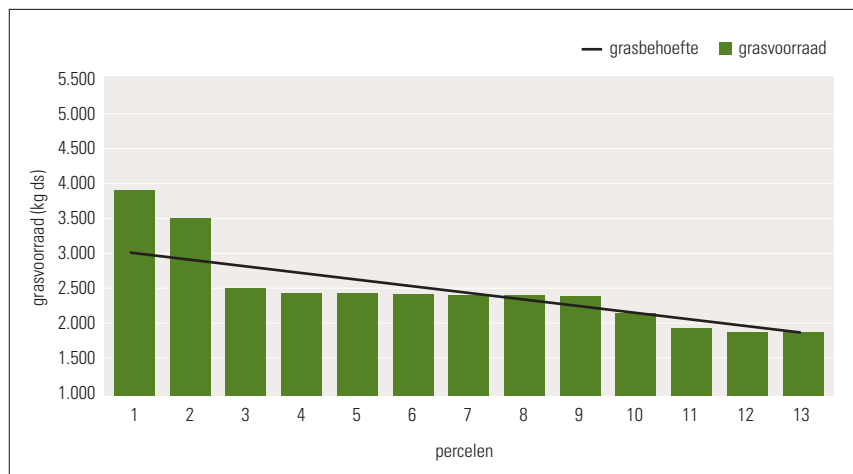
De grashoogtemeter van De Haan kent een combinatie met directe dataregistratie. Dat betekent dat de 30 metingen per perceel direct worden opgeslagen en vervolgens met een usb-kabel in de pc van de melkveehouder lopen. De gemeten hoeveelheden droge stof worden met behulp van de Ierse website agrinet.ie verwerkt tot een feedwedge. Dat is een staafdiagram die de percelen rangschikt op volgorde van hoeveelheid droge stof (zie figuur 1). Op basis van de grasgroei per dag kan de veehouder de grashoeveelheid op korte en middellange termijn beter inschatten.

Meten en managen

'If you don't measure it you can not manage it.' Oftewel: 'Als je niks meet, kun je het ook niet managen.' Het is een statement van de Britse beweidingsexpert en ondernemer Chris Falconer. Jolle de Haan pikte het statement op tijdens zijn deelname aan het project Amazing Grazing en het inspireert hem. 'Ik hoor collega's wel zeggen dat ze hun grashoogte op het oog kunnen schatten. Nou, ik kan een centimeter hoogteverschil niet waarnemen en dat is toch al een afwijking van 110 kilogram droge stof per hectare. Daarom meet ik. Zo hoop ik de beweidingverliezen te beperken en mijn koeien dagelijks hetzelfde rantsoen voor te schotelen.'

De Haan houdt 130 koeien in een vrijloopstal. Er ligt 82 hectare grasland rondom de boerderij, waar de koeien in de zomer dag en nacht weiden. Vorig jaar teelde de veehouder voor het eerst geen mais meer. Op de zoeklei was dat nooit zo'n succes. De koeien moeten het in de zomermaanden doen met gras, dat ze zelf ophalen, en brok. In de wintermaanden krijgen ze lagsagnekuil. De krachtvoergif ligt op gemiddeld 5 kilo per koe per dag. De jaarproductie bedraagt 8300 liter melk met 4,24% vet en 3,54% eiwit.

Het saldo per hectare is leidend op het bedrijf in Niekerk. De Haan streeft ernaar om met zijn melkveebedrijf een 'duurzame vergoeding te realiseren voor arbeid en kapitaal'. 'Dit betekent voor mij dat ik mezelf per uur hetzelfde moet kunnen betalen als wat ik iemand die ik moet inhuren, moet betalen. Het ene jaar lukt dat

Figuur 1 – Feedwedge, voorjaar 2015, bij bedrijf Jolle de Haan (zie ook kader pagina 8)

helaas wat minder goed dan het andere. Met de melkprijs van dit moment is het vooral een kwestie van de tering naar de nering zetten', zegt hij.

Weidegang zo stabiel mogelijk

De Haan denkt dat de kostprijs op een melkveebedrijf dat weiden goed in de vingers heeft, fors naar beneden kan. 'Weiden is geen kunst, maar vakmanschap. Ik streef ernaar om met goed management de verliezen te beperken en de grasopbrengst te verhogen. Zodanig dat ik meer gras van een hectare haal dan bij zero-grazing. Ik zit nu midden in de zoektocht om dat beter voor elkaar te krijgen.'

Die zoektocht was voor hem reden om in 2012 aan te sluiten bij het in december afgesloten project Amazing Grazing. Hij leerde er een hoop: over het belang van Farmwalks, optimale inschaar- en uitschaarhoogtes en hoe je de grasopname bij beweiden kunt verhogen. De Haan probeerde de opgedane kennis te vertalen in een goed beweidingssysteem. Zo experimenteerde hij met inscharen in langer gras, maar kreeg daar onvoldoende melk onder. En bij standweiden moest hij de koeien van te ver ophalen voor het melken in de 2 x 8 visgraat. Bovendien verslechterde de botanische samenstelling van de zode, omdat de koeien de smakelijke grassen te kort hielden.

Zo kwam hij uit op blokbeweiding, dat per koe moet leiden tot een minimale opname van 16 kilo droge stof per dag. Tweemaal daags worden de gemiddeld 120 melkkoeien ingeschaard op een vers blok van circa 6000 vierkante meter. Het gras moet dan tussen de 1500 tot 1700 kilo droge stof meten. Aan de hand van de weideresten varieert de grootte van het blok om tot een optimum te komen. Met de wekelijkse Farmwalk, de grashoogtemeter en de feedwedge probeert hij de

blokbeweiding zo goed mogelijk te plannen. Verder zijn de quad, rantsoenpaaltjes, de draadhaspel op de accuboor en de stroomklok onmisbare hulpmiddelen. Ook gebruikt hij een app om snel de perfecte perceelsgrootte af te zetten.

De Haan: 'Het gaat me niet om de laatste kilo's, maar om de grote lijn. Het meten in combinatie met de feedwedge maakt het voor mij gemakkelijker om te beslissen in welke volgorde ik het perceel moet laten beweiden, of welk perceel ik beter wat eerder kan uitmaaien om met beweiden beter uit te komen. Waar het uiteindelijk om gaat, is om zo veel mogelijk vers gras in die koe te krijgen.'

Naar dashboardbeweiden

De melkveehouder constateert dat de kennis over grasland en beweiding nu vooral uit Ierland en Nieuw-Zeeland komt. 'Het is duidelijk dat Nederland in kennisontwikkeling bepaald niet vooroploopt. Pas nu beginnen we met grashoogtemeters, sensoren en de feedwedge eindelijk voorzichtig wat te meten. Maar over het algemeen is mijn conclusie dat we in Nederland geen flauw idee hebben wat beweiden nu werkelijk inhoudt.'

Over een aantal jaren hoopt hij daarin verder te zijn. Hij denkt dat fanatieke beweidingslangzaam maar zeker de weg inslaan naar het zogeheten dashboardbeweiden, waarin allerlei data via sensoren verzameld worden. 'Je voert het doel in op de navigatie en krijgt aanwijzingen om er zo efficiënt mogelijk te komen. Dwingt het weer bijvoorbeeld om links te gaan in plaats van rechts, dan kan het systeem direct een nieuwe route bepalen. Dat zou voor mij het ideale eindplaatje zijn.' |